

ВАЛЕНТИН ПОПОВ - ВОТАН РИБОГЛАВЕЦ

chitanka.info

„Знаете ли, спокоен съм в последните си часове!“, каза ми болникът в „крилото на смъртниците“, както го наричахме помежду си. Вдигнах очи от картона му. Беше времето за вечерна визитация, а моето дежурство ме принуждаваше да проявявам загриженост към пациентите, макар че всички знаехме, че са пътници. Час, два, ден или ден-два. Повечето нямаха пред себе си повече от три дни на този свят. Но изпълнявах процедурата, за да им вдъхна спокойствие и оптимизъм.

Този пациент беше различен. Имаше бистро сини и честни, открити и благи очи, каквито не бях виждал. Учуди ме, че не е вкопчен отчаяно в живота. Пошегува се със смъртта и с „оня свят“, демонстрирайки черно чувство за хумор. Отвърнах му, че скоро няма шанс да разбере какво има отвъд. Откровена служебна лъжа, която той хвана и заяви, че минутите му тук са преброени, което го радва. Учудих се, но в същия момент ме извикаха по спешност в съседна стая и недовършихме разговора.

По-късно, когато вече не беше между живите, говорих със сестрите и санитарите. Всички го бяха почувствали така — като едно добро, което сияеше в болничното си легло, въпреки изпитото и слабо тяло, жълтата кожа, оредялата коса и грубите ръце.

На следващия ден отново бях нощна смяна и направих вечерната визитация, по време на която той сам повдигна въпроса от предния ден като каза, че изобщо не е го е страх от смъртта.

— Не! — каза ми. — Дори съм спокоен и щастлив. Знаете ли, докторе, повечето хора изпитват страх пред неизвестното, но аз не съм такъв. Знам, че там има нещо хубаво и светло, което ни очаква.

Тези думи няма да забравя. Както и погледа му — не мога да обясня защо или как, но наистина сякаш от очите му лъчеше доброта.

След като каза това, ме попита:

— Имате ли цяла нощ на разположение, докторе? Историята ми е дълга. Това е историята на моя живот.

В отговор просто повдигнах възглавниците му и седнах на креслото до леглото му.

Знаете ли, няма по-голяма награда от това някой да чуе последните ти думи, да те изпрати до вратата и тихичко да я

затвори зад теб. Повечето хора си отиват неразбрани и самотни. За живите остава единствено печал, но и това преминава. Забравят мъртвия и мислят само за пари, коли, къщи и какво ли още не. Не се правя на много умен, докторе, зная го от собствен опит. Тъжно е късането на връзката между по-възрастните и по-младите, между живите и здравите и смъртниците като мен. Малко или много се радвам, че нямам семейство. Не бих искал някой да тъгува за мен, защото трудно биха разбрали, че отивам на по-хубаво място. Стигнах сам до последния вход и само вие сте тук с мен, за което ви благодаря.

Роден съм в малко рибарско селище в схлупена дървена барака, в която всичко миришеше на риба — леглата, дрехите, храната, хляба, водата, майка ми, баща ми, седемте ми братя и сестри. Цялата тази миризма беше най-нормалното нещо за мен, друг аромат не познавах. По-късно, когато тръгнах на училище и всички ми се подиграваха за това и започнаха да ми викат Рибоглавец, разбрах, че има и други миризми.

Започнах да се къпя сутрин и ожесточено да търкам кожата си, само и само да не мириша на другите деца и да се спася от подигравките, но нищо не помагаше. Баща ми беше по цял ден в морето с мрежите, двамата ми по-големи братя му помагаша, майка ми сушеше риба или я чистеше. Не само цялото ми семейство, но и цялото селце, чиито поминък бе риболовът, ухаеше на морски обитатели.

Животът ми не беше интересен. Посредствен ученик, дете на морето — започнах да помагам на баща си, а по-късно си купих собствена лодка. Превърнах се в морски вълк и никога не успях да избягам от миризмата. Скучен и предопределен живот, който харесвах може би. Не знам. От сегашната си позиция не мога да кажа, но тогава мислех, че това е всичко, което света може да ми предложи или което аз да му предложа.

Старецът замлъкна и затвори очи. Минаха минути, а дишането му бе равномерно и спокойно, макар и малко плитко. Тъкмо си мислех, че е заспал уморен от разказа си, когато отново погледна към мен.

Случи се една нощ, когато бях излязъл със собствената си лодка. Луната бе пълна и бяла — огряваше спокойното море и рисуваше по леко нахъдрената му повърхност причудливи картини.

Тъкмо прибирах една мрежа, когато ми се причу смях. Огледах се стреснат. Разбира се, бях напълно сам. Смахът се повтори и извиках „Хей, кой е там?“. Надвесих се над борда. Лудост бе някой да е излязъл на нощно къпане толкова навътре и то по време, когато всички нормални хора спят. Но все пак...

За миг ми се мярна нещо бяло и искрящо, но можех ли да бъда сигурен? Луната оцветяваше всичко в сребърнобял цвят. Побързах да прибера мрежата и да се отправя към брега. Наловената риба се мятеше на дъното и нямаше какво повече да сторя.

Стигнах пристана, вързах лодката и се заех да прехвърлям улова в голямо корито, когато видях странен предмет — красиво изработена от миди, рапан и водорасли кукла русалка. Беше голяма около педя и красива така, както никой предмет, който бях виждал някога. Взех я в ръце и усетих лекото ѝ движение.

Побързах да я занеса на светло у дома. Чудното творение бе гъвкаво и като живо — ръцете ѝ бяха от морски игли, ребрата опашка бе с люспи и подвижна, тялото от меки, сякаш хванати една за друга медузи, а дългата коса от пипалца на скарида.

Вгледах се в очите — мидени перли, но най-много ме изуми лицето. Цялото бе съставено от миниатюрни седефени люспички в различни цветове, а ефектът бе поразителна живост. Каква беше тази играчка? Как така бе попаднала в мрежата ми и, за бога, нима морските същества могат да творят?

Оставих кукличката на масата и си легнах. Бях твърде уморен и смятах през деня да попитам някои от старите рибари. Когато се събудих обаче видях, че играчката, която бях намерил, вече не изглеждаше по същия начин. Сякаш бе повехнала. Като че ли ѝ липсваше морето. И друг път бях виждал тази причудлива липса. Блести гръбчето на някоя рибка във всички цветове на дъгата, а извадя ли я на лодката — посивява. Мислех си, че е заради пречупването на слънчевите лъчи във водата. Но... снощи нали я гледах вътре?

Леко се уплаших и реших да не разсъждавам повече. Грабнах я, изтичах до водата и я метнах обратно в морето. А после, колкото и безумно да звучи, се напих до безпаметност.

В следващите дни ежедневието ми беше монотонно — ловях риба, продавах я, спях, хранех се, ловях риба и така, докато...

Никога не ме е било много страх от смъртта. В смисъл от моята смърт. Страх ме е било за близките ми, от болести, но не и от сянката, която някой ден ще падне върху мен, за да вземе душата ми. Без това никога не съм бил и истински щастлив. Започнах да предприемам рискове — влизах по-рано в морето, пусках се по-навътре в него. Дори при бурни вълни, когато другите не искаха да изкарат лодките си, аз бях там — сред бушуващата вода, стихията, която не може да бъде укротена и под сивите натезжали от заряд облаци.

В такава нощ бях излязъл отново. Вълнението беше поне седем бала, а дървената гемия се мятеше из вълните като играчка. Дали целях да свърша със себе си, или търсех нещо различно от живота, които имах, все още не знам.

В тази нощ уловът ми беше много слаб. Просто времето бе твърде ужасно и тръгнах да се прибирам. Вятърът се усили, вълните бушуваха и заливаха всичко. От напрежение мускулите ме боляха и... си дадох сметка, че днес няма да мога да се преборя със стихията. Отпуснах се назад и легнах на дъното. Гледах ослепителната чернота на безкрая, схлупен над мен. Солената вода ме заливаше, удряше, сякаш се опитваше да ме отмие. Затворих очи, твърде солени, за да мога да гледам.

Колко време мина не зная... Чувах се далечни гръмотевици, а лашкането във вълните продължи дълго. Дълго... Не знам точно какво се случи, но имах чувството, че сънувам. Видях се отстрани — легнал на дъното на лодката, огромните вълни и пяната. Видях как една от тях вдига плавателния съд и го запокитва. Дървото не издържа и се сцепи. Тялото ми потъна — нещастна и самотна обвивка, изгубена във водната шир.

Почувствах прегръдката на морето, което ме пое и залюля. Изведнъж бурята спря, изгря слънце, което озари гладката водна повърхност, по която мигом нацъфтяха водорасли в най-причудливи цветове. Над водата проблясваха гърбове на риби, а аз се носех,

плавайки без никакви усилия и чувствах единствено мир и спокойствие.

Колко продължи това не знам, а и нямаше никакво значение. Искях просто да не спира. Видение ли бе? Мъртъв ли бях? Не знаех. Но ми хареса. Това е единственият момент, в който съм бил истински щастлив. Както се реех във водата, чух отново смях — игрив и жизнен, мелодичен. Такъв не бях чувал от човешко същество. Отворих очи с мъка и се огледах. Около мен играеха дузина дечица — подхвърляха си топки от водорасли и миди, бутаха лодки, направени от корали или държасаха... кукли...

Като тази, която бях намерил и захвърлил. Едно от децата се приближи до мен. Мярнах за миг ребята му опашка. Скоро се приближиха и другите деца и ме наобиколиха, сякаш не бяха виждали такова нещо като мен. Човек! Огледах ги, доколкото можех — всички имаха ребени опашки и малки перки на гърба си. Русалски деца! Зяпнах от почуда и сигурно дълго време сме седали така. Докато отнякъде с бързо плуване не се появи една по-голяма русалка. Приблжих се и впери в мен зеленикавосини очи, после махна с опашка, която бе около два пъти по-дълга от човешката част на тялото ѝ и каза: „Твоего място не е тук!“.

След плясването на опашката ѝ една вълна се надигна и ме понесе, изтръгвайки ме от спокойното състояние...

Събудих се на скалите, близо до рибарското селище, където живеях. До мен се различаваха останките от лодката ми. Прибрах се у дома и на всички разказах за преживяването си, но никой не ми повярва. По-късно ме прибраха в лудница. След десет години там, се научих да не разправям за това, но сега... съм на прага и чувам далечен детски смях, който ме зове.

След седмица старецът умря в съня си. Видях щастлива усмивка, замръзнала на лицето му в момента на смъртта. Явно беше намерил онзи свой морски рай. Влязох в стаята му, за да се разпоредя с личните му вещи. Нямаше кой знае колко много неща, обикновените дреболии на възрастен човек.

Когато отворих една кутия, от тези, в които се държат черно-бели фотографии от миналото, за моя изненада видях красиво изработена

малка кукла. Цялата цветна, шарена. Вместо крачета, куклата имаше рибя опашка, която бе подвижна. Играчката бе обсипана с разноцветни парченца от счупени новогодишни играчки, очите ѝ бяха от мъниста.

Прибрах я. Реших да я дам на погребалния агент, за да я сложи в ковчега.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.